

กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม
Model for Management of English Learning Primary School
for Communication Based on The Buddhadhamma

สุมนทา อ่อนน้อม
Sumonta Onnoom^๑

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีพนธ์เรื่อง “กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมที่ช่วยเกื้อหนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ เป็นหลักปฏิบัติเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ หลักไตรสิกขา เป็นตัวช่วยในการจัดทางด้านกาย ศีล จิตใจ และทางด้านปัญญาเป็นอย่างดี และหัวใจนักปราชญ์ เป็นเทคนิคการเรียนรู้ ๔ ประการ เป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ๔ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ การจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ ขั้นที่ ๒ การจัดการคิด ขั้นที่ ๓ การลงมือปฏิบัติ และขั้นที่ ๔ เพิ่มธรรมเสริมปัญญา เมื่อเข้าสู่กระบวนการ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์เป็นไปในทางที่ดี ใช้หลักพุทธธรรมได้ถูกต้อง เป็นตัวเสริมให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จเร็วยิ่งๆ ขึ้นไปอีก

คำสำคัญ: การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นประถมศึกษา หลักพุทธธรรม

---

^๑ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhist Studies, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Abstract

This academic article was a part of Ph.D. dissertation entitled 'Model for Management of English Learning Primary School for Communication based on the Buddhadhamma' It aims to propose the process of primary school levels' English language learning management for communication according to Buddhadhamma. This is a qualitative research done by studying related documentaries and in-depth interview. In the study. As far as the English language teaching and learning management is concerned. it was found that Buddhadhamma supporting such learning obviously refers to four paths of accomplishment; (Romamize Pali) this is assigned to effectively cope with overcome various problems. In this matter. the principle of threefold training also can be used to get one's body precepts mind and wisdom trained in a proper way. In order to obtain such capacity. one should follow four techniques of intellectual learners by which the accomplishment of learning would be actualized through the processes of the Management of learning the English language as follows: 1) the factors supporting learning process should be provided. 2) the Management of students' thought. 3) the action on those steps. and 4) Buddhadhamma should be observed so that wisdom can be cultivated. once students properly followed the mentioned steps then the effectiveness of learning the English language considerably were increased. Therefore. it can be claimed that Buddhadhamma clearly plays the significant role in enhancing students' capacity in learning the English language as was never seen before.

Keywords: English Learning, Primary School, the Buddhadhamma

๑. บทนำ

จากข่าวการศึกษาเกี่ยวกับผลการสำรวจทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กนักเรียนใน ๔๔ ประเทศทั่วโลก โดยสถาบันสอนภาษาอังกฤษนานาชาติ Education First (EF) พบว่า ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๒ และอยู่ในกลุ่มที่ทักษะต่ำกว่าระดับมาตรฐานมาก ประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในกลุ่มนี้เช่นกันก็คืออินโดนีเซียและเวียดนาม แต่ก็ยังอยู่ในอันดับที่ดีกว่าไทย ในขณะที่ประเทศมาเลเซียก้าวขึ้นไปอยู่ในอันดับที่ ๙ โดยอยู่ในกลุ่มทักษะภาษาอังกฤษสูง ในขณะที่เขตปกครองพิเศษฮ่องกง ประเทศเกาหลีและญี่ปุ่น อยู่ในอันดับที่ ๑๒-๑๔ ตามลำดับ โดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มทักษะปานกลาง ซึ่งทางสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ONEC) ได้กล่าวว่าเป็นเพราะประเทศไทยยังขาดระบบและกลยุทธ์ที่ชัดเจนทางการศึกษา ONEC ได้วางเป้าหมายเอาไว้ว่า ในอีกไม่เกิน ๒๐ ปีนี้ เด็กไทยจะต้องเชี่ยวชาญ ๓ ภาษา คือ ไทย อังกฤษ และจีน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แรงงานไทยสามารถแข่งขันกับตลาดแรงงานในประเทศเพื่อนบ้านได้^๒ จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่า ภาษาต่างประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดทุกระดับชั้นทั้งประถมศึกษาปีที่ ๖ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ และมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แม้ว่าทุกวันนี้ เด็กไทยจะมีแนวทางและโอกาสในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่หลากหลายขึ้น ทั้งจากครูผู้สอนในห้องเรียน สื่อ เพลง ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต แต่ยังมีคำถามเสมอว่า ทำไมเด็กไทยปัจจุบันจัดการทางภาษาอังกฤษไม่ได้แตกต่างไปจากสมัยก่อนมากนักหลายคนมีมุมมองเสนอทางออกที่แตกต่างกัน เช่น ถึงเวลาที่จะต้องจัดการเรียนการสอนใหม่ ควรปรับวิธีการถ่ายทอดของครูใหม่หรือควรจัดครูสอนให้ตรงกับวุฒิการศึกษา ควรปรับหลักสูตรใหม่ เป็นต้น^๓

ส่วนการส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ ในสังคมอาเซียนและเวทีโลกต่อไป จึงได้ดำเนินการศึกษาและหาวิธีจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารขึ้นโดยได้นำหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดนักเรียนจากแนวคิดที่ว่า พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักต่อความมั่นคงของชาติ เป็นศาสนาที่พระมหากษัตริย์ทรงนับถือและทรงเป็นองศาอนุภักดิ์ มีพระศาสดาคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เองและศาสนาเป็นแกนกลางในการหล่อหลอมบุคคลให้เกิดการจัด เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมและจัดสังคมให้เป็นสังคมที่

^๒ เทียนธวัช ศรีใจงาม, ปัญหาด้านภาษาอังกฤษของเด็กไทย กับ AEC, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://blog.eduzones.com/tean4praya/99880> [๑๒ เมษายน ๒๕๕๖].

^๓ ฟาภิญญา วงศ์เลขา, จัดภาษาอังกฤษ เตรียมเด็กไทยสู่อาเซียนและเวทีโลก, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://social.obec.go.th/node/89> [๑๒ เมษายน ๒๕๕๖].

มีคุณภาพ ดังกระแสพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว^๕ พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในการเปิดประชุมใหญ่ สมาคมพุทธศาสนาที่วราขอณาจักร ณ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๒ ความตอนหนึ่งที่กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของศาสนาว่า “...พระพุทธศาสนา บริบูรณ์ด้วยศีลธรรมที่เป็นสาระ และเป็นประโยชน์ในทุกระดับ แต่จะต้องศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติ ให้เหมาะสมแก่ภาวะปัจจุบัน ด้วยศรัทธาและปัญญา ที่ถูกต้อง จึงจะเกิดเป็นประโยชน์ขึ้นได้...”

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาลักษณะและปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา

๒.๒ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

๒.๓ เพื่อเสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑) ขั้นที่ ๑ ศึกษาลักษณะและ ปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา โดยศึกษาเอกสาร รายงาน แบบสอบถามครู นักเรียน และ สำนวจสภาพจริง การสอน

๒) ขั้นที่ ๒ ศึกษาหลักพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยศึกษาหลักการสอนภาษาอังกฤษ ศึกษาพระไตรปิฎก และ สัมภาษณ์ครูผู้ทรงคุณวุฒิ

๓) ขั้นที่ ๓ นำเสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม

๔) สังเคราะห์ผลการวิจัยขั้นที่ ๑ และขั้นที่ ๒ นำมาสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

---

^๕ กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑.

๔. ผลการวิจัย

๔.๑ ลักษณะและปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับชั้นประถมศึกษา ควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษาคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อการสื่อสารได้จริง ใช้ทักษะทางภาษาทั้ง ๔ ประกอบด้วยกิริยาท่าทางที่ควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง การฝึกสมรรถภาพด้านการสื่อสาร (Communicative Competence) คือผู้เรียนทำกิจกรรมใช้ภาษา มีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information gap) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถแสดงความคิดเห็นหรือระดมพลังสมอง (Brainstorming Activity) ฝึกการทำงานกลุ่ม แสดงบทบาทสมมติ (Role play) เกมจำลองสถานการณ์ (Simulation) การแก้ปัญหา (Problem Solving) อีกทั้งยังฝึกผู้เรียนให้ใช้ภาษาในกรอบของความรู้ทางด้านหลักภาษา (Grammatical Competence) ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา สื่อสารได้คล่อง (Fluency) เน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ (Function) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

องค์ประกอบที่สำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา มี ๔ ประการที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร มีดังนี้

๑) ความสามารถด้านไวยากรณ์ หรือโครงสร้าง (Grammatical Competence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษาทั้ง ๔ ได้แก่ ทักษะการฟัง คือ ความสามารถในการจำแนกเสียง ตลอดจนการฟังข้อความหรือคำพูดในระดับความเร็วของเจ้าของภาษาได้อย่างเข้าใจ ทักษะการพูด คือ การออกเสียงได้ถูกต้อง สามารถสนทนาโต้ตอบด้วยสำเนียงและจังหวะที่เจ้าของภาษาสามารถเข้าใจได้ ทักษะการอ่าน คือ ความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจในระดับความรู้สึกของตน ทักษะการเขียน คือ ความสามารถในการเขียนในระดับความรู้สึกของตน เป็นแกนในการสื่อความหมาย

๒) ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึง การใช้คำและโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม

๓) ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายในด้านการพูดและเขียน (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษากับความหมาย ในการพูดและเขียนตามรูปแบบและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

---

^๕ สุมิตรา อังวัฒนกุล, วิธีสอนภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๒๐.

๔) ความสามารถในการใช้กลวิธีสื่อความหมาย (Strategic Competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูดอาจใช้ท่าทางประกอบเพื่อให้การพูดประสบความสำเร็จได้^๖

สาเหตุปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษมาจากครูสอนภาษาอังกฤษส่วนมากไม่เชี่ยวชาญด้านการสอนทักษะทางภาษาทั้ง ๔ ด้าน แต่มีความสามารถในการอ่านและไวยากรณ์นั้น หลักสูตรไม่ได้ให้ความสำคัญของทักษะทางภาษาทั้ง ๔ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างแท้จริง แต่ไปเน้นที่การอ่านและไวยากรณ์เสียเป็นส่วนมาก ครูสอนภาษาอังกฤษที่มีความรู้เดิมมักจะไม่สนใจเรื่องวิธีการสอน ทำให้การสอนไม่มีประสิทธิภาพ^๗ การขาดความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้วยกัน อีกทั้งยังมีสาเหตุมาจากพื้นฐานครอบครัวไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษ ไม่สามารถที่จะช่วยฝึกทบทวนสื่อสารให้ผู้เรียนเข้าใจเพิ่มเติมได้ และผู้เรียนยังมีความรู้สึกกลัว ไม่กล้าแสดงออกหรือไม่กล้าถามเมื่อมีปัญหา จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

๔.๒ หลักพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

๑) หลักอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมที่ปฏิบัติเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานต่างๆ ตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย ๑. ฉันทะ (ความพอใจ) ๒. วิริยะ (ความเพียร) ๓. จิตตะ (ความคิด) ๔. วิมังสา^๘ (ความไตร่ตรอง) หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัตถุประสงค์ วิถีปฏิบัติแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น หลักอิทธิบาท ๔ มีความสำคัญต่อการเรียนการศึกษเป็นอย่างมาก เพราะถ้าขาดหลักอิทธิบาท ๔ แล้ว ย่อมทำให้บุคคลนั้นไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะอิทธิบาท ๔ จะทำให้บุคคลที่นำไปปฏิบัติ นั้น สร้างความพอใจในหน้าที่การงานของตน พร้อมทั้งมีความขยันหมั่นเพียร เอาใจใส่ในหน้าที่ของตน

๒) หลักไตรสิกขา คือ การศึกษาสามอย่าง ที่เป็นทั้งหลักการและวิธีปฏิบัติ ได้แก่ ๑. ศีลสิกขา คือ การศึกษาและปฏิบัติด้วยการเว้นชั่ว ประพฤติความดี ๒. จิตสิกขา คือ การศึกษาด้วยการฝึกอบรมจิต และ ๓. ปัญญาสิกขา คือ การศึกษาเพื่อปัญญารู้แจ้งตามความเป็นจริง ดังพระพุทธพจน์ในปฐมสิกขาสูตรว่า ผู้ที่ปฏิบัติตามไตรสิกขาบริบูรณ์แล้วจะสามารถ

^๖ รูปทอง กว้างสวาสดี, “เอกสารประกอบการสอนวิชา ๐๕๐๖๗๑๔ การสอนภาษาอังกฤษ”, (ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙). (อัดสำเนา)

^๗ สียงเวียน สฤชติกุล และคณะ, วิธีสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑), หน้า ๓-๔.

^๘ อองเอกก. (ไทย) ๑/๓๙๘/๔๔๕.

บรรลุขั้นใดขั้นหนึ่ง และยอมหลุดพ้นจากอภิวะกิเลสทั้งปวง^๙ ศิล สมาธิปัญญา ๓ องค์ประกอบนี้เป็น ๓ มิติ ต้องทำไปด้วยกัน เรื่องเดียวกันทำไปด้วยกัน เพื่อจุดประสงค์เดียวกัน จึงตรัสรวมกัน ไม่ได้หมายความว่าต้องทำศีลก่อนให้สมบูรณ์ แล้วต้องมาทำสมาธิ ทำสมาธิสมบูรณ์แล้วมาทำปัญญา สามารถมาใช้ในการฝึกอบรมให้ครอบคลุมการดำเนินชีวิตทุกด้าน

๓) หลักหัวใจนักปราชญ์ เป็นภูมิปัญญาของคนไทยที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา เรียกโดยรวมว่าพหุสัจจะ หรือหัวใจนักปราชญ์ แปลว่า ความเป็นผู้ได้ดับมาก หมายถึง การได้ศึกษาเล่าเรียนมาก การมีความรู้ประสบการณ์มาก เกิดจากการศึกษา ๔ แบบ คือ “สุ” เป็นทักษะการรับเข้ามา อาทิ ฟัง สังเกต อ่าน สัมผัสต่างๆ เป็นประตูด่านแรกของการเรียนรู้ “จิ” คิดไตร่ตรอง คิดเชิงบวก คิดแบบเป็นกลาง คิดแบบสร้างสรรค์ เป็นช่วงที่เรียบเรียงหรือเกิดการเรียงตัวทางความคิด “ปุ” การตั้งคำถาม การตั้งโจทย์วิจัย การถามอะไรก็ได้ อาจจะยังไม่ต้องกังวลในการหาคำตอบ การสร้างโมเดล การร่างต้นแบบทางความคิด “ลี” เมื่อเราลงมือทำ แล้วเข้าใจอะไรบางอย่าง เกิดภาวะเข้าใจถึงใจในบางเรื่อง แล้วเราจดจำ จะด้วยความทรงจำหรือบันทึกเก็บไว้ในรูปแบบใดก็ได้ ดังนั้น ในกระบวนการอ่าน คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างมีวิจารณ์ญาณ และมีวิสัยทัศน์นั้น จึงเป็นหลักของหัวใจนักปราชญ์^{๑๐} และเป็นแม่บทสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในระบบ การเรียนรู้ในระบบและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

๔.๓ กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม

กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ หลักไตรสิกขา และหัวใจนักปราชญ์ โดยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และผู้เรียน ครู สื่อการสอน ถือเป็นส่วนสำคัญที่มีบทบาทในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรม จิตใจและปัญญา ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้ง ๔ ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เน้นการเรียนรู้จากการได้ฟัง คิด อ่าน และเขียน โดยลงมือกระทำซึ่งการทำงาน

^๙ อจ.ต.ก. (ไทย) ๒๐/๘๗/๓๑๒-๓๑๔.

^{๑๐} สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, รายงานการวิจัยการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้สอน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๘), หน้า ๒-๓.

ของผู้เรียนมีทั้งการทำงานเป็นรายบุคคล การทำงานกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน ได้แก่

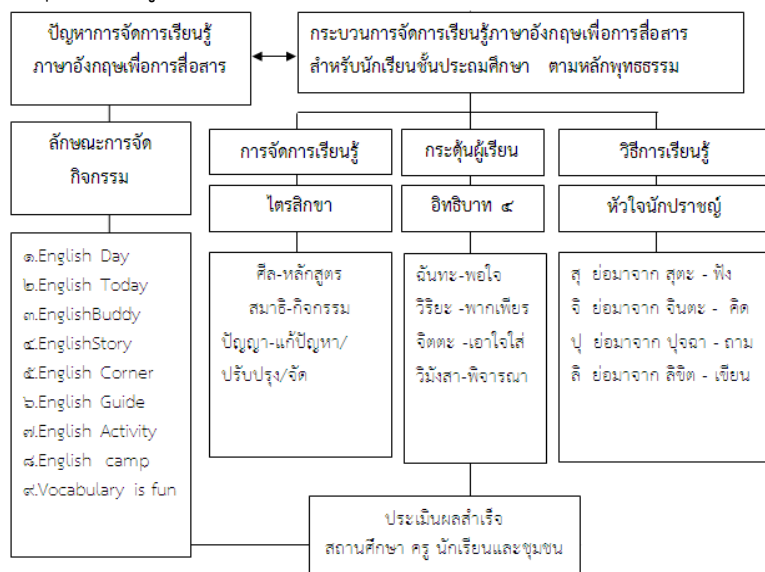
๑) การจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศให้มีความสงบ ให้ผู้เรียนมีความสบายใจ เน้นการสำรวจกายวาจา ใจ ด้วยการฝึกเจริญสติ และแผ่เมตตา โดยการจัดบรรยากาศในการเรียนที่จำลองห้องเรียนให้เหมาะสมกับเรื่องหรือสถานการณ์ที่จะสอนโดยตกแต่งห้องเรียนให้น่าสนใจมากขึ้น มาจัดแสดงภายในห้องเรียน และให้นักเรียนทำสมาธิก่อนเรียน พร้อมทั้งบอกคะแนนความก้าวหน้าในการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางของนักเรียนในการจัดตนเอง อีกทั้งยังเปิดโอกาสในการจัดกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง

๒) การจัดการคิด ได้แก่ กระบวนการนำสิ่งที่รับรู้้นั้นมาย่อย จัดระเบียบหรือเสริมต่อเพื่อให้เกิดปัญญาเพิ่มพูนขึ้น สำหรับการคิดจะเกี่ยวข้องกับ “จิ” มาจากคำว่า จินตะ จากหลักหัวใจนักปราชญ์ หมายถึง การคิดถูกวิธี ความรู้จักคิด หรือคิดเป็น

๓) การลงมือปฏิบัติ ได้แก่ การลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ โดยประสาน ๓ ด้านของชีวิต คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ไปพร้อมๆ กัน โดยให้ผู้เรียนสร้างสรรค์วิธีการต่างๆ ที่ทำให้เกิดการจัดทักษะการสื่อสารผ่านกิจกรรม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด กล่าวพูด กล่าวปฏิบัติ ในสถานการณ์ต่างๆ

๔) เพิ่มธรรมเสริมปัญญา ได้แก่ การบูรณาการหลักธรรมประกอบด้วย อิทธิบาท ๔ ไตรสิกขา และหัวใจนักปราชญ์เข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง ๔ ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการคิด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกายวาจา และจิตใจ

ส่วน
กระบวนการ
จัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อ
การสื่อสาร
สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา
ตามหลักพุทธ
ธรรม สามารถ
แสดงได้ดัง
แผนภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักอิทธิบาท ^{๑๑} หลักไตรสิกขา ^{๑๒} และหัวใจนักปราชญ์ ^{๑๓} โดยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และผู้เรียน ครู สื่อการสอน ถือเป็น ส่วนสำคัญที่มีบทบาทในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรม จิตใจและปัญญา ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้ง ๔ ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ประกอบด้วย ๑) วัตถุประสงค์ของกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มุ่งองค์ประกอบ ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านกาย วัตถุประสงค์ของตนเองและการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุโดยไม่เบียดเบียนตนและสิ่งรอบตัว ๒. ด้านสังคม วัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม โดยไม่เบียดเบียน ๓. ด้านจิตใจ วัตถุประสงค์มีสมรรถภาพทางจิตดี ๔. ด้านปัญญา มุ่งวัตถุประสงค์มีความรู้ความเข้าใจในเหตุผล เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการทำสิ่งดีและคิดแก้ปัญหาได้ ๒) กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ การจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ ขั้นที่ ๒ การจัดการคิด ขั้นที่ ๓ การลงมือปฏิบัติ และขั้นที่ ๔ เพิ่มธรรมเสริมปัญญา เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย วาจา และจิตใจ

๕. สรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุป

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อการสื่อสารได้จริง โดยให้มีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด แต่การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารยังมีปัญหาด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน โดยมีสาเหตุมาจากพื้นฐานภาษาอังกฤษไม่ดีพอ อีกทั้งผู้เรียนมีความรู้สึกลัว ไม่กล้าแสดงออก หลักพุทธธรรมที่ช่วยเกื้อหนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ เป็นหลักปฏิบัติเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ หลักไตรสิกขา เป็นตัวช่วยในการจัดทางด้าน

^{๑๑} พระธรรมปิฎก, (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖๐.

^{๑๒} เสฐียรพงษ์ วรรณปก, “มัชฌิมาปฏิบัติ : สายกลางสองมิติ” ในคอลัมน์ ธรรมะใต้ธรรมาสน์, (หนังสือพิมพ์ข่าวสด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙), หน้า ๒๙.

^{๑๓} กระทรวงศึกษาธิการ, ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ชุดที่ ๑๑ เรื่อง กระบวนการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๔), หน้า ๓๘.

กาย คีล จิตใจ และทางด้านปัญญาเป็นอย่างดี และหัวใจนักปราชญ์ เป็นเทคนิคการเรียนรู้ ๔ ประการ เป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ๔ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ การจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ ขั้นที่ ๒ การจัดการคิด ขั้นที่ ๓ การลงมือปฏิบัติ และขั้นที่ ๔ เพิ่มธรรมชาติปัญหา เมื่อเข้าสู่กระบวนการ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์เป็นไปในทางที่ดี ใช้หลักพุทธธรรมได้ถูกต้อง เป็นตัวเสริมให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จเร็วยิ่งขึ้นไปอีก

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามหลักพุทธธรรมนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้า ดังนี้

- ๑) กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ตามหลักพุทธธรรม
- ๒) กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาโท ตามหลักพุทธธรรม
- ๓) กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาเอก ตามหลักพุทธธรรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ชุดที่ ๑๑ เรื่อง กระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๔.
- กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒.
- เทียนธวัช ศรีใจงาม. ปัญหาด้านภาษาอังกฤษของเด็กไทย กับ AEC. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://blog.eduzones.com/tean4praya/99880> [๑๒ เมษายน ๒๕๕๖].
- ชูปทอง กว้างสวาสดี. เอกสารประกอบการสอนวิชา ๐๕๐๖๗๑๔ การสอนภาษาอังกฤษ. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙.
- พระธรรมปิฎก. (ป. อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- ฟาฏินา วงศ์เลขา. จัดภาษาอังกฤษ เตรียมเด็กไทยสู่อาเซียนและเวทีโลก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://social.obec.go.th/node/89> [๑๒ เมษายน ๒๕๕๖].
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- สังเวียน สฤชติกุล และคณะ. วิธีสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. วิธีสอนภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. รายงานการวิจัยการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้สอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๘.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. “มัชฌิมาปฏิปทา : สายกลางสองมิติ” ในคอลัมน์ ธรรมะใต้ธรรมาสัน. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙.

